

Beynelmilel Jeodezi ve Jeofizik birliğinin 1954 Roma kongresi

Yazan :

Tümğ.

İ. Şeref Dura

Beynelmilel Jeodezi ve Jeofizik birliğinin üç yılda bir toplanan kongresi, 1951 de Bürükseldeki karara göre 1954 yılı Eylül ayında Romada toplandı.

Bu birliğin gayeleri şunlardır :

a - Arzın şekli ve fiziğini ilgilendiren puroblemler üzerine çalışmalarını iletirmek.

b - Milletlerarası işbirliğini icapettiren Jeodezi ve Jeofizik puroblemlerini incelemek, keşiflerini kolaylaştırmak, koordine etmek.

c - Münakaşalar, mukayeseler yapmak ve yayınlamak.

Tesbit edilen aidatını veren her memleket ve müessese birliğe katılabilir.

Türkiye ; Vekiller Heyeti kararıle Harita Umum Müdürlüğü ile temsil edilir. Memleketimiz ikinci katagoriden üyedir ; her yıl, Umum Müdürlük bütçesinden (200) Sterlin aidat ödemektedir.

Birliğin bu defaki toplantısında. şimdiye kadar azâ kaydolunmuş (45) mekleketin bine yakın delegesi ve ayrıca davetliler iştirâk etmişti. Bundan başka Ruslarda da ilk defa bilhassa Sismoloji ve Meteoroloji bakımından müşahitler göndermişlerdir. Delegeler, memleketlerini temsil edip reylerle iştirâk ederler ; davetliler ilmî tebligat yapar, münakaşalara katılır, rey veremezler.

Bu fikirlerin çokluğundan anlaşılmaktadır ki, Jeodezi ve Jeofizik Birliği, mevcut beynelmilel ilmî ve fennî birliklerin en büyüğüdür. Bu çokluk, iştiğal mevzuunun genişliğinde göstermektedir. Çünkü, birlik ; Jeodezi ve Jeofizik ile ilgili birçok ilim şubelerini de ihtiva etmektedir.

Bu bakımdan beynelmilel birlik, 7 Assosyasyona ayrılmıştır :

- 1 — Jeodezi ve Jeofizik,
- 2 — Sismoloji.
- 3 — Yer manyetik ve elektrikiyeti,

- 4 — Oseonoğrafi,
- 5 — Volkanoloji,
- 6 — İdroloji,
- 7 — Meteoroloji.

Her Assosyasyonun bir reis ve sekreteri ile idare kurulu vardır. Ayrıca, hepsinin üstünde birliğin Reisi, Genel Sekreteri mevcuttur. Şimdilik ayrı ayrı Assosyasyonlara aza olmak kabul edilmemekde, birliğe azâ kayıt edilmektedir. Böylece, birliğe azâ olanlar ; ilgilendikleri Assosyasyonların mesaisinde iştirak etmektedir.

Memleketimiz, bu toplantı devresine, şimdiye kadar geçen kongrelerden daha çok mevzuda ve daha fazla delege ve davetli ile iştirak etmiştir. Jeodezi için Umum Müdürlükten üç üye Üniversiteden iki Profesör ve Doçent ve Sismoloji, İdroloji, Meteoroloji bölümlerine Üniversite Profesör ve Doçentleri, Nafia Vekâleti mümessili katılmışlardır.

Memleketimizin Jeodezik çalışmaları hakkında İngilizce bir broşür ve ayrıca teknik izahatı havi bir rapor sunduk ; mesaimiz, takdirle karşılanmıştır.

Zelzele bakımından Dünya yüzünde önemli bir durum arzeden memleketimizdeki zelzeleler ve neticeleri hakkında Sismoloji Enstitüsü Müdürü Profesör Hamit Dilgan ve İzmir Mebusu Bayan Nuriye Pınar Sismoloji Assosyanında tebligatta bulunmuşlardır.

Bizi daha çok ilgilendiren Jeodezi Assosyasyonu şu seksiyonlardan mürekkeptir :

- 1 — Nirengi,
- 2 — Nivelman,
- 3 — Astronomi,
- 4 — Gravimetri,
- 5 — Geoid.

Nirengi seksiyonu ; yaptığı müteaddit toplantılarda bilhassa ; Avrupa Nirengi şebekesi muvazenesinin durumu, bu günkü ihtiyaçlara cevap verip vermediği, yeni bir metodla yeni bir muvazenenin yapıp yapılmayacağı üzerinde yapılmış olan etüdler münakaşa edilmiştir.

Avrupa nirengi şebekesinin bütün olan, son senelerde Amerikan Harita Dairesi tarafından yapılmış bir muvazenesi mevcuttur. Bu şebeke ; Afrika ve Asyaya doğru uzatılıp muvazenesine devam edilecektir.

Uzun teknik izahata lüzum kalmadan netice üzerinde alınmış olan kararları yazarsak ; umumî bir fikir edinmek mümkün olur.

(Bu muvazene bugünkü ihtiyaçları karşılar; ancak, Avrupa nirengi şebesinin muhtelif yerlerindeki rasatlar ve zincirler, her tarafta aynı sıhhat ve beraberlikte değildir; çok eskiden yapılmış olanlar vardır. Bu rasatların yenilenmesi suretile; yeni bir metodla ve yeni bir muvazenenin yapılması ilim bakımından faydalıdır. Netekim bazı memleketler, kendi mevziî nirengilerini de tekrarlamışlardır. Ancak, bu bir zaman meselesidir. Her memleket herşeyden önce iktisadî ve askerî ihtiyaçları için elde mevcut malûmat ve kıymetlerle haritalarını tamamlamak mecburiyetindedir. Eski rasatların yenileştirilmesi, yeni bir muvazene metodunun tetkiki zaman ister. Esasen, yeni bir muvazenenin bugünkü durumu değiştirmekten ziyade ilmi değeri vardır. Bu sebeple, bir etüd komisyonu yeni muvazene metodu üzerinde gelecek toplantıya kadar araştırma yapacak, daha sonra mûnakaşası yapılacak ve bir karara varılacaktır. Fakat bugünkü muvazene neticesi; carî işler için kabul edilmiş bir esas olacaktır.)

Nivelman seksiyonu; bilhassa Refraksiyon mevzuu üzerinde çalışmış, bütün millî nivelmanlar arasında mevcut olmayan rabıtların temini ile birinci derece nirengide olduğu gibi Avrupa nivelman muvazenesinin yapılmasına ait metodları tesbit etmek üzere kararlar almıştır.

Astronomi seksiyonu ise esaslı olarak şakulî inhirafların ve dolayısıle geoidin yayını için İngiltereden bir hat üzerinde Asyaya kadar Astronomik noktaların her otuz kilometrede bir olarak sıklaştırılması ve bunun üç yılda yapılması kararını vermiştir. Memleketimizden geçecek hat üzerinde bunun tarafımızdan kısa bir müddet içinde yapılabileceği neticesine vardık.

Jeofizik mevzuu; bu yıl büyük bir faaliyetin başlangıcıdır. Müteaddit toplantılar yapıldı. 1956 — 1957 yılı Jeofizik alışma devresi olacaktır. Jeofizik Enstitüsü ve diğer ilgili müesseselerle işbirliği ederek bu mevzuda da memleketimizin bilhassa tatbikat sahasında varlığını gösterecek tedbirleri almak ve çalışmaya koyulmak kararındayız.

En son olarak yapılan umumî toplantıda; birlik reisliğine beynelmilel meteoroloji sahasında büyük bir değeri olan Hindli Profesör Ramanathan seçilmiştir.

